

با ادامه این روند در اصفهان، شیراز، کرمان و یزد شاهد وضعیت اسفباری برای وضعیت جمعیتی خواهیم بود در ایران برای تولید هر کیلوگرم محصولات کشاورزی تقریباً بیش از دو برابر کشورهای دیگر آب برداشت می‌کنیم.

رئیس گروه آب‌زمین‌شناسی سازمان زمین‌شناسی؛

ایمان انتظام‌سلطانی رئیس گروه آب‌زمین‌شناسی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی ایران گفت:

وقتی در دشتی آب‌های زیرزمینی از بین برود دیگر امکان سکونت خصوصاً در بخش‌های خشک و بدون رودخانه‌های دائمی برای انسان‌ها فراهم نیست و کم‌کم مهاجرت شکل می‌گیرد و باید گفت بسیاری از بخش‌های ایران مرکزی بر اثر تغذیه نشدن آبخوان‌ها و فرونشست پتانسیل مخازن آب‌های زیرزمینی خود را به نحو قابل‌توجهی از دست داده‌اند.

به گزارش اسپادانا خبر و به نقل از ایسنا، وی ادامه داد:

در سرزمین خشکی مثل ایران که از قدیم ایرانیان به زندگی با شرایط کم‌آبی عادت داشته‌اند آب مساله حیاتی است و بسیاری از دشت‌های ایران مثل دشت قزوین برای کشاورزی بیش از ۹۰ درصد به آب‌های زیرزمینی وابسته هستند. ولویت کشاورزی باید در مناطقی باشد که منابع آب سطحی را مانند شمال و خوزستان دارا هستند که آن نیز باید با بالا بردن بازدهی آب در کشاورزی همراه باشد.

وی با بیان این‌که نمی‌توان برای کشاورزی در بلندمدت به منابع آب زیرزمینی وابسته باشیم افزود:

کشاورزی باید بر اساس الگوی کشت و در دسترس بودن آب اصلاح شود و در ایران برای تولید هر کیلوگرم محصولات کشاورزی تقریباً بیش از دو برابر کشورهای دیگر آب برداشت می‌کنیم.

انتظام‌سلطانی با اشاره به اینکه فرونشست گسترده در ایران بین سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۹ شکل گرفت، تصریح کرد: ما کم و بیش تأثیرات فرونشست روی ساختمان‌ها را می‌بینیم و شکاف‌ها در برخی زیرساخت‌ها همچون راه‌آهن و جاده، عمر مفید آنها را کاسته است اما بر خلاف عقیده عمومی این امر خطر اصلی برای کشور نیست، خطر اساسی این است که آبخوان‌ها بخشی از ظرفیت مخازن خود را از دست بدهند و تراکم حاصل از فرونشست امکان تغذیه بخش‌های عمیق‌تر آبخوان را مختل کند که اگر همین روند در برخی مناطق ایران مرکزی مثل اصفهان، شیراز، کرمان و یزد ادامه پیدا کند، شاهد وضعیت اسفباری در آینده برای وضعیت جمعیتی خواهیم بود.

وی در پاسخ به سؤال مبنی بر این‌که ایران از قدیم کشور خشکی بوده و چرا فئات‌ها در ایران ابداع شدند و توسعه پیدا کردند؟ خاطر نشان کرد:

برای اینکه ایرانی‌ها می‌دانستند کمبود آب دارند و به وسیله فئات‌ها، آب را از قسمت‌های کوهستانی به وسط دشت می‌آوردند اما متأسفانه حالا به پمپ‌ها و چاه‌ها وابسته شدیم و راه‌حل راحت عمیق‌تر کردن چاه‌ها را برای رسیدن به آب انتخاب

کرده‌ایم. برای جلوگیری از تخلیه آبخوان‌ها باید عمق چاه‌هایی که حفر می‌شود، بر اساس وضعیت آبخوان مشخص باشد و اجازه حفر چاه عمیق‌تر داده نشود از سویی حتی لایروبی و احیای قنات‌ها هم اقدام خوبی است، اما پاسخگوی نیاز آبی که به وجود آمده، نخواهد بود و در درجه اول باید این نیاز آبی بیش از توان آبی کشور کنترل شود.

وی با تاکید بر اینکه درباره انتقال آب از خلیج فارس هم وضعیت مشابه است گفت:

این آب در صورت انتقال فقط بخشی از نیاز صنعت و آشامیدنی را پاسخگو است و حجم آبی که می‌توان از دریا به خشکی منتقل کرد نسبت به میزان مصرف آب خصوصا در بخش کشاورزی بسیار کم و گران‌قیمت است.

او گفت:

یکی از راهکارهای مقابله با تنش آبی این است که به همان اندازه آبی که داریم، مصرف کنیم و وزارت نیرو می‌داند چقدر آب وارد هر دشتی می‌شود و اگر از این آب تجدیدپذیر بین ۴۰ تا ۶۰ درصد استفاده شود، وارد تنش آبی نمی‌شویم و این در حالی است که در ایران از ۸۰ تا ۹۰ درصد و شاید بیشتر از این منابع برداشت می‌کنیم.

انتظام سلطانی، مخاطرات فرونشست را به دو دسته خطرانی که برای آبخوان‌ها به وجود می‌آورد و آسیب‌هایی در سطح زمین، تقسیم کرد:

وقتی که بخش‌های بالایی دشت متراکم می‌شود جایی برای ذخیره آب در ریزه دانه‌ها نمی‌ماند و بدین ترتیب اجازه نمی‌دهد آب از بالا، قسمت‌های عمیق‌تر آبخوان را تغذیه کند؛ پس آبخوان به طور جدی صدمه می‌بیند و دیگر برداشت آب معنی ندارد، بلکه تخلیه آبخوان در بخش‌های عمیق‌تر صورت می‌گیرد در واقع بعد از مدتی که آب از قسمت‌های عمیق آبخوان برداشته شود، چون قسمت‌های بالایی در اثر فرونشست متراکم شده‌اند، نمی‌توانند آبی از خودشان عبور دهند و قسمت‌های عمیق را تغذیه کنند، بدین ترتیب آبخوان در بخش عمیق‌تر تخلیه و موجب می‌شود برخی از آبخوان‌ها قدرت بازسازی خود را از دست بدهند.

وی با بیان این‌که مخاطره دیگر این است که فرونشست با برخی از ساختارهای زمین‌شناسی بر روی هم تاثیر می‌گذارند تصریح کرد:

وجود گسل، مرز کوه و دشت، نوع خاک، تغییر ضخامت خاک که در این مناطق ما فرونشست نامتقارن خواهیم داشت و در این صورت آسیب‌های ساختمانی و شکاف‌ها خود را نمایان می‌کنند.

انتظام سلطانی با تاکید بر این‌که این آسیب‌ها بر روی ساختمان‌ها و شریان‌های حیاتی مثل خطوط راه‌آهن، جاده‌ها و ... هم تاثیر می‌گذارند گفت:

بیشتر مسؤولان نیز در رابطه با این خسارات حساس هستند در حالی که آسیبی که به آبخوان‌ها وارد می‌شود، شاید اهمیت بیشتری در درازمدت برای کشور دارد.

برچسب ها: [بحران آب](#) [1]
[محیط زیست](#) [2]